

Obiceiul ?Masurii oilor? in Tara Bargaului

Descriere imagine:

In trecut, oile erau obligate sa treaca peste jaratecul sau fumul focului viu, pentru curatire, fiind numarate si atinse, de catre cioban, cu o ramura de leustean, dupa care erau indreptate spre locul de pasunat, inconjurate de cainii credinciosi. Odata intrate in marea turma, oile se amesteca si se imprietenesc, uitand foarte usor despartirea de miei si de suratele lor, in timp ce pasc iarba verde a muntelui. Este pentru ele inceputul unui drum lung, parcurs treptat spre zona inalta, ce isi va dezbraca mantia de zapada oferindu-le proaspata iarba verde...

Odata cu primavara, cand iarba incepe sa incolteasca, ?Masura oilor? si formarea stanelor, prem ergatoare urcatului turmelor pentru varat in pasunile montane, ramane, din cele mai vechi timpuri, cea mai importanta sarbatoare pastorală desfasurata la inceputul lunii mai, conform frumoaselor traditii si obiceiuri romanesti. In Calendarul popular, Sfantul Gheorghe este considerat ?cel mai mare peste campuri? si cel care ?descuie cerul pe care l-a inchis Sfantul Dumitru?, ceea ce stabileste limitele in timp ale lucrului campului, intre Sangiorz si Samedru.

Luna mai, in traditia populara, semnaleaza inceputul verii si este marcata de o serie de sarbatori ca: Armindenul, cu numele derivat de la Sfantul Ieremia, denumit ?pomul de mai?, ?Ziua pelinului? sau a betivilor, in sudul tarii, dupa care urmeaza ?Masura oilor?, in zonele montane, de Sarbatoarea Sf. Gheorghe si apoi Sfantii Imparati Constantin si mama sa, Elena, cand se formeaza cirezile de vaci.

Masura oilor sau formarea stanei

Pe langa aspectul ei traditional, sarbatoresc, ?Masura oilor? (?masurisu?, ?sambra oilor?, ?arietulu?, ?ruptul sterpelor?, ?botezul oilor?) este un stravechi obicei, cu implicatii economice si sociale, al carui principal obiectiv consta in stabilirea si inregistrarea drepturilor de cota-parte din produsele lactate ale stanei, pentru fiecare familie proprietara de oi.

Dintre activitatile obligatorii pregatirii ?Masurii oilor? amintim: inchiderea tarinilor, intarcatul mieilor; tunsul oilor si al berbecilor; alegerea oilor sterpe si a mieilor; insemnarea oilor, care vor intra in marea stana, in urechi, cu "furculite", "harlete", "gaurele", cu vopsea sau cu placute stantate; construirea, sau repararea stanelor si a staurelor pentru oi.

Anterior "Masurii oilor", eveniment care constituie formarea stanei, au loc o serie de activitati cu caracter juridic, care consta in asocierea proprietarilor de oi, arendarea suprafetelor pe care se va pasuna, plata pasunatului, angajarea baciului si a ciobanilor etc. Bargauanii au de secole munti de pasunat in proprietatea lor, ca avere a comunitatilor graniceresti nasaudene, care sunt impartiti, anual, proprietarilor de stane din comune.

In localitatile bargauane, marea sarbatoare pastorală a "Masurii oilor" se desfasoara la marginea satului sau in zonele premontane, de tomnatic si primavaratic, cu mai multe locatii, dispuse pe trepte de altitudine crescatoare, intermediare, prin care turmele urmeaza a se deplasa, treptat, spre pasunile inalte, prealpine si alpine, ale Muntilor Bargau si Calimani.

Fiecare familie isi gospodarestea singura oile, pe care le hraneste cat mai bine inainte de a le mulge, separat, avand ca scop obtinerea unei cantitati cat mai mari de lapte, in functie de care va primi, in ordinea clasamentului inregistrat pe raboj, produsele de branza, urda si unt sau de lapte in toamnele tarzii, cand se aleg boteiele si are loc "spargerea stanei", numita si "alesul" sau "rascolul".

Laptele muls de catre fiecare familie se duce in galeti de lemn la coliba baciului, unde incepe operatia masurii, care se facea inainte intr-un vas special, tot din lemn, prin introducerea tancusului de lemn, care era crestut si insemnat pe raboj, in scriptele baciului, dupa care laptele se aduna in budaca mare de lemn.

Dupa vechiul obicei de masurare a laptelui cu tancusul, rezultatul se trecea pe un raboj, care se despica, o parte a incrustarilor ramanand la stana in atentia baciului, iar alta era data proprietarului, care putea sa fie unul singur, mai bogat. Cu vremea, oile s-au impunitat, stana se formeaza prin asocierea mai multor proprietari, laptele se cantareste, iar socoteala se tine pe un act scris si multiplicat pentru a fi inmanat proprietarilor de oi.

Acum se face primul cas dulce si jantita, care sunt servite la ospatul sarbatorii. La "Masura Oilor", cinsa oierilor este desavarsita, nu se admit inselaciuni si viclesuguri, care sunt considerate de rau augur si aspru blamate de comunitate.

Preotul satului tine slujba de sfintire a stanei si are loc cinstirea ciobanilor care aprind focul viu, dupa care se pregatete ospatul.

In timp ce oile adunate in turma mare a stanei se odihnesc, pe pajistea verde din vecinatatea stanei se intind paturi, covoare, fete de masa si stergare, pe care gospodinele aranjeaza merindele, special pregatite, iar barbati incearca bauturile, urmand ritualul ospatului. La soare sau la umbra brazilor, cu crengi fosnitoare la adierea vantului, grupurile de sateni se aranjeaza pe familii, vecinatati, asociatii sau prietenii, petrecand cu veselie si cumpatara aceasta sarbatoare pastorală, insotita de ceterasi cu cantece despre ciobani si joc.

Pentru musafiri si oficialitati se intinde o masa comuna, cu produsele proaspete ale stanei, dar si cu mancaruri special pregatite. Din meniu fac parte, de obicei: drobul de miel, ouale rosii, sarmalele, tocanita si friptura de miel, casul dulce, balsosul, jantita, cozonacii si bauturile, nelipsind ginarsul,

vinul, berea, sucurile si cafeaua.

Niculae VRASMAS